

3. Волохова І.С. До питання про ознаки територіальних фінансів. *Стратегічні напрямки соціально-економічного розвитку держави в умовах глобалізації: збірник тез Міжнародної науково-практичної конференції* (м. Хмельницький, 18-20 квітня 2013 року). Хмельницький: Хмельницький університет управління та права, 2013. С. 65–67.

Попков Сергій Артемович
ст. гр. ФМНВ-21, ТНЕУ
Науковий керівник – д.е.н., професор Чорна Н.П.

ДЕРЖАВНИЙ БЮДЖЕТ ЯК ІНСТРУМЕНТ МАКРОЕКОНОМІЧНОГО РЕГУЛЮВАННЯ

В сучасних умовах розвитку країни особливої актуальності набуває питання макроекономічного регулювання. У свою чергу, макроекономічне регулювання в Україні здійснюється безпосередньо через державний бюджет.

Соціально-економічна система країни являє собою складне й динамічне утворення, яке охоплює безліч процесів виробництва, обміну, розподілу, перерозподілу та споживання матеріальних та інших благ. Тому, виникає необхідність досліджень в сферах виробництва, зайнятості, цін та зовнішньоекономічних відносин. В цих процесах між макропоказниками та державним бюджетом існують певні зв'язки, виявлення й аналіз яких необхідний для підвищення рівня якості управління соціально-економічним розвитком країни.

Дослідженню ролі державного бюджету як інструменту макроекономічного регулювання приділялася чимала увага в працях зарубіжних та вітчизняних вчених: Велфе В., Василика О., Гейця В., Єрохіна С., Новака А., Опаріна В., Орловської Н., Юрія С. та багато інших науковців. Але на сьогоднішній день, питання макроекономічного регулювання через бюджет потребує подальшого дослідження.

Бюджет держави завжди був важливим інструментом макроекономічного регулювання, який має вплив на розвиток економіки та соціальної сфери. Зв'язок бюджету з економікою країни носить взаємний характер.

Тобто, не тільки економічний стан країни, через сукупність макроекономічних показників, має вплив на державний бюджет, але і останній, в свою чергу, суттєво впливає на економічний розвиток держави.

Досліджуючи вплив макроекономічних показників на соціально-економічний розвиток, слід зазначити, що вони формуються під впливом

об'єктивних економічних закономірностей та являються зовнішнім фактором впливу.

Макроекономічні показники приймаються за основу для розробки проекту бюджету на відповідний фінансовий рік.

Взаємозв'язок між основними макроекономічними параметрами та бюджетними показниками відображається в наступних зв'язках: стабільність і динаміка основних макроекономічних показників, які залежать від ряду зовнішніх та внутрішніх факторів, впливає на формування дохідної частини бюджету (податкових й неподаткових надходжень). Так нестабільна макроекономічна ситуація в країні суттєво впливає на дохідну частину, оскільки формування, розподіл та перерозподіл ВВП є джерелом доданої вартості й основою для формування доходів бюджету держави.

Необхідно враховувати й зворотній зв'язок, який полягає в тому, щоб, відповідно, поєднати систему оподаткування з моделлю макроекономічного регулювання, орієнтуючись на соціально-економічне становище країни та принципи функціонування національної податкової системи.

Розмір видаткової частини змінюється під впливом різних макроекономічних параметрів, але найбільшого впливу завдає кон'юнктура, яка складається з надходженнями до бюджету. Отже, в залежності від доходів бюджету формується й видаткова частина.

Ми вважаємо, що в залежності від різноманітних структурних змін, державні видатки впливають на макропоказники. Наприклад, при збільшенні державних закупівель товарів та послуг, а саме через скорочення сукупного попиту та інвестицій, змінюється загальний їх випуск, й навпаки; збільшення державних інвестицій через вплив на доходи власників певних ресурсів впливає на ВВП. Тому, на наш погляд, необхідно врахувати те, що може бути присутній «ефект витіснення приватних інвестицій». Це зумовлено тим, що видатки бюджету можуть спричиняти державний дефіцит та борг, що зменшує приватні інвестиції й збільшує процентні ставки, а це в свою чергу зменшує ВВП.

З урахуванням спаду фізичного обсягу ВВП попередніх років, що був спричинений економічною кризою, ми прийшли до висновку, що Україна має істотні економічні можливості до збільшення ВВП за рахунок власних внутрішніх джерел без значних капіталовкладень і це супроводжується підвищенням внутрішнього попиту.

Збільшення ВВП в свою чергу дозволить у більш повному обсязі сформувати державний бюджет. Так, як державний бюджет є економічною категорією, то через бюджет безпосередньо здійснюються процеси розподілу та перерозподілу ВВП.

Стабільний соціально-економічний розвиток України передбачає не тільки збільшити розмір ВВП, а й покращення інших основних макроекономічних показників, що беруться за основу проекту бюджету країни на відповідний фінансовий рік, розбіжність в яких може спричинити невідповідності в запланованих бюджетних обсягах. Неправильність розрахунків макроекономічних показників призводить до збільшення або зменшення доходів, видатків та дефіциту. Вплив цих факторів на бюджет посилюється з кожним роком.

Література:

1. Конституція України: станом на 1.09.2018 року. URL: <http://www.zakon.rada.gov.ua> (дата звернення: 27.10.2018).

2. Про Стратегію державної політики сприяння розвитку громадянського суспільства в Україні та першочергові заходи щодо її реалізації: Указ Президента України від 24 березня 2017 року № 212/2017 URL: <http://www.president.gov.ua> (дата звернення: 27.10.2018).

Проскуненко Вікторія Вячеславівна

ст. гр. ФМНВ-21, ТНЕУ

Науковий керівник – д.е.н., професор Чорна Н.П.

ОЦІНКА ФІНАНСОВОЇ СПРОМОЖНОСТІ ОТГ ВОЛИНСЬКОЇ ОБЛАСТІ (НА МАТЕРІАЛАХ БЮДЖЕТУ УСТИЛУЗЬКОЇ МІСЬКОЇ ОТГ ТА ЗИМНІВСЬКОЇ СІЛЬСЬКОЇ ОТГ)

Аналіз виконання місцевих бюджетів Волинської області за 2015 – 2018 роки засвідчив, що, з моменту реалізації реформи бюджетної децентралізації, відбувається реальне зростання ресурсів місцевих бюджетів. Їх дохідна частина зросла майже в 2 рази (з 1697,6 млн. грн. у 2015 році до 3481,8 млн. грн. у 2017 році). Лише впродовж 2017 року до загального фонду місцевих бюджетів Волинської області мобілізовано 2754,3 млн. грн., що відповідало 106,7% планового показника (див. рис. 1) [2].

На сьогоднішній день Волинська область налічує 50 ОТГ. Відповідно до рішень ЦВК 25 жовтня 2015 року у Волинській області відбулися перші вибори голів та депутатів 5 ОТГ, які утворилися внаслідок об'єднання 22 місцевих рад (80 населених пунктів).

Одним з першопрохідців реформи децентралізації став Володимир-Волинський район, в якому 25 жовтня 2015 року відбулися перші вибори голів ОТГ і утворилися дві громади – Устилузька міська ОТГ та Зимнівська сільська ОТГ.